

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

39962

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı**

tarafından Anayasa'nın 98'inci ve

TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 02.02.2026

Güldehan VARLI
Van Milletvekili

6 Ocak 2026 tarihinden itibaren Halep'te Kürt ve Süryani mahallelerine yönelik başlayan ve daha sonra kuzey ve doğu Suriye geneline yayılan saldırılar; yaşam hakkını yok sayan, sivil yerleşim alanlarını, altyapıyı ve yaşam alanlarını hedef alan nitelik taşımaktadır. Bu saldırılar, yeni ve kitlesel zorunlu göçlerin de zeminini hazırlamıştır.

Yaşanan bu gelişmelere karşı Türkiye başta olmak üzere birçok ülkede halk, olası katliamların önüne geçilmesi amacıyla yetkilileri göreve çağırmış; barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşleri düzenlenmiştir. Ancak Suriye'de Kürtler, Süryaniler ve diğer azınlıkların yaşadığı mahallelere yönelik saldırıların protesto edilmesi gerekçesiyle, Türkiye'nin birçok ilinde düzenlenen barışçıl gösterilere kolluk kuvvetleri tarafından müdahalelerde bulunulmuştur.

Bu müdahaleler sırasında orantısız güç kullanımı, işkence ve kötü muamele, keyfi gözaltılar ve hukuka aykırı tutuklamaların yaygın ve sistematik bir hâl aldığı kamuoyuna yansımıştır. Aralarında çocukların, gençlerin, seçilmiş siyasetçilerin, gazetecilerin ve insan hakları savunucularının da bulunduğu yüzlerce kişi gözaltına alınmış, çok sayıda kişi tutuklanmıştır. Van'da gözaltına alınan **MEBYA-DER Eşbaşkanı Yusuf Dünder**, gözaltında işkenceye maruz kaldığını beyan etmesine rağmen darp raporu düzenlenmeden tutuklanmıştır. Benzer şekilde Mardin, Urfa, Bitlis, İstanbul ve diğer illerde yaşanan olaylar ciddi hak ihlallerine işaret etmektedir. Mardin'de **Diyar Koç'un** ağır şekilde darp edilmesi, işkence sonucu beyin kanaması geçirdiği, iç kanama bulguları bulunduğu, omurgalarının kırıldığı ve omurilik felci ile hayati risk taşıdığı belirtilmesine rağmen ayakta duramayacak durumda olmasına karşın tutuklanması; Kızıltepe'de bir çocuğun polis tarafından yere atılması; Bitlis'in Norşin ilçesinde gözaltı aracında ters kelepçeyle kelepçelenen il genel meclisi üyesinin yüzünün kanlar içinde bırakılması, hukuksuzluğun ulaştığı boyutu açıkça ortaya koymaktadır.

Gözaltında darp edilen kişilerin tedavileri tamamlanmadan hastaneden çıkarılarak cezaevine gönderilmesi; Van'da Yusuf Dünder hakkında işkence iddiasına rağmen "darp yoktur" raporu düzenlenmesi, Anayasa'nın açık hükümlerinin ihlal edildiğini göstermektedir.

Öte yandan Rojava'daki saldırılar ve kuşatma koşulları nedeniyle Mersin'in Tarsus ilçesinde yaşamını yitiren **Kobanêli Baran Abdi'nin ölümü**, bu sürecin yalnızca kolluk müdahaleleriyle sınırlı olmadığını; devletin yaşam hakkını koruma yönündeki **pozitif yükümlülüğünün** de yerine getirilmediğini ortaya koymaktadır.

Anayasa'nın;

- **17. maddesi**, işkence ve kötü muamele yasağını mutlak olarak düzenlemekte,
- **34. maddesi**, barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkını teminat altına almaktadır.

Ayrıca Mezopotamya Ajansı, Yeni Yaşam ve JINNEWS başta olmak üzere; TJA ve DBP Kadın Meclisi sayfaları ile çok sayıda gazeteci ve yurttaşın sosyal medya hesaplarına erişim engeli getirilmiştir. Buna karşılık Kürt seçilmişlere, halka ve yaşamını yitiren kişilere yönelik sosyal medyada yapılan linç, hakaret ve nefret söylemlerine ilişkin herhangi bir işlem yapılmamıştır. Buna karşılık Kürt seçilmişlere, halka ve yaşamını yitiren kişilere yönelik sosyal medyada yapılan linç, hakaret ve nefret söylemlerine ilişkin herhangi bir işlem yapılmamıştır.

Bu bağlamda;

1. 6 Ocak 2026 tarihinden bu yana Rojava protestoları gerekçesiyle Türkiye genelinde kaç kişi gözaltına alınmıştır? Kaç kişi tutuklanmış, kaç kişi hakkında adli kontrol kararı verilmiştir?
2. Gözaltına alınanlar arasında kaç çocuk bulunmaktadır? Bu çocuklar bakımından Anayasa'nın 41. maddesinde düzenlenen **çocuğun üstün yararı ilkesi** gözetilmiş midir?
3. Mardin'de Diyar Koç'un gözaltı sırasında darp edilmesine ve ayakta duramayacak durumda olmasına rağmen tutuklanmasına ilişkin Bakanlığınızca idari veya adli bir soruşturma başlatılmış mıdır? Diyar Koç'un sağlığa erişim hakkının engellenme gerekçesi nedir?
4. Bitlis'te gözaltında darp edilen yurttaşların tedavileri tamamlanmadan cezaevine gönderilmesi, Anayasa'nın 17. maddesi kapsamında değerlendirilmiş midir? Bu uygulamaya onay veren kolluk görevlileri hakkında işlem yapılmış mıdır?

5. Van'da gözaltına alınan MEBYA-DER Eşbaşkanı Yusuf Dünder'in işkence gördüğünü beyan etmesine rağmen "darp yoktur" raporu düzenlenmesi hakkında Bakanlığınızın bilgisi var mıdır? Bu raporu düzenleyen ya da düzenlemeyen hastane ve kolluk personeli hakkında başlatılmış bir soruşturma bulunmakta mıdır?
6. Gözaltı ve tutuklama işlemlerinin fiili bir cezalandırma aracına dönüştüğü yönündeki iddialara ilişkin Bakanlığınızca herhangi bir inceleme yapılmış mıdır?
7. Barışçıl toplantı ve gösterilere yapılan müdahalelerde kolluk kuvvetlerinin orantısız güç kullandığına dair Bakanlığınıza ulaşan şikâyet sayısı kaçtır?
8. Anayasa'nın 17. maddesi uyarınca mutlak olarak yasaklanan işkence ve kötü muamele kapsamında, bu olaylar nedeniyle görevden uzaklaştırılan veya haklarında soruşturma açılan kolluk personeli var mıdır?
9. Mersin'in Tarsus ilçesinde yaşamını yitiren Kobanêli Baran Abdi'nin ölümüyle ilgili olarak Bakanlığınızca herhangi bir inceleme yapılmış mıdır?
10. Bu süreçte yaşanan gözaltı ve tutuklamaların, Anayasa'nın 2. maddesinde tanımlanan **hukuk devleti ilkesiyle** bağdaştığı düşünülmekte midir?
11. Kuzey ve doğu Suriye'ye yayılan saldırılar sonucunda sivil yerleşim koşulları nedeniyle dört çocuğun donarak yaşamını yitirdiği bir ortamda, "Çocuklar ölmesin, Kürt halkı ve Suriye halkları katliama uğramasın" diyen yurttaşlara yöneltilen şiddetin gerekçesi nedir?
12. 8 Ocak'tan bu yana Şırnak merkez ve ilçelerinde çoğunluğu çocuk yaşta olmak üzere 40'tan fazla kişinin gözaltına alındığı belirtilmektedir. Bu dosyalarda 24 saat avukat görüş yasağı ve soruşturma dosyalarına gizlilik kararı uygulanmasının gerekçesi nedir?
13. Türkiye'de yaşayan Kürtlerin ve dostlarının, Suriye'deki Kürt toplumuna yönelik sistematik şiddet ve hak ihlallerine karşı kamusal tepki göstermesi, tarihsel hafızaya dayanan meşru bir adalet talebi değil midir? Bu talebin engellenme gerekçesi nedir?